

Smlouva o bankovním uložení věci

(MAREK, K. *Smlouva o bankovním uložení věci*. Právo a podnikání, 2000, č. 7, s. 6.)

I při uzavírání této smlouvy musíme respektovat její základní ustanovení: Smlouvou o bankovním uložení věci se zavazuje banka převzít určité věci mimo cenných papírů (předmět uložení), aby je uložila a spravovala, a uložitel se zavazuje zaplatit za to úplatu.

Forma smlouvy není předepsána, zejména však vzhledem k nutnosti určit přesně předmět uložení bude používána písemná forma.

Rovněž ve smlouvě o bankovním uložení věci musejí být přesně určeny smluvní strany (banka a uložitel):

Dále tvoří podstatné části smlouvy:

- závazek banky převzít určité věci,
- závazek uložitele k zaplacení úplaty.

Banka je povinna předmět uložení převzít a s vynaložením odborné péče jej chránit před ztrátou, zničením, poškozením nebo znehodnocením. Není-li výše úplaty sjednána, je banka oprávněna požadovat úplatu obvyklou v době uzavření smlouvy. I zde často půjde o úplatu sjednanou podle sazebníku banky. Pokud by snad úplata sjednána nebyla a šlo by například o smlouvu uzavřenou na poměrně dlouhou dobu určitou, hrozí, že se zde (obdobná situace je i u jiných smluv, například i u kupní smlouvy tam, kde si strany ujednaly, že vzniká bez dohody o ceně) v neprospěch banky projeví důsledky případného inflačního vývoje.

S přihlédnutím k povaze předmětu uložení je banka povinna s odbornou péčí učinit veškeré úkony, které jsou nutné k výkonu a zachování práv, jež uložiteli vyplývají z předmětu uložení, a předat mu bez zbytečného odkladu, co přijala z uplatnění těchto práv. Uložitel je povinen vystavit bance plnou moc, jež je potřebná k těmto právním úkonům, a uhradit výlohy, které bance vznikly při plnění její povinnosti.

Uložitel je oprávněn kdykoli požádat o vydání uloženého předmětu nebo jeho části a uložit jej zpět, jestliže smlouva mezitím nezanikla. Po vydání předmětu uložení až do jeho vrácení nemá banka povinnost předmět chránit, ani činit úkony nutné k výkonu a zachování práv.

Banka odpovídá za škodu způsobenou uložiteli ztrátou, zničením nebo poškozením předmětu uložení, ledaže ji nemohla odvrátit při vynaložení odborné péče.

Obě strany mohou kdykoli s okamžitou účinností smlouvu vypovědět. Výpověď s okamžitou účinností je pro tento smluvní typ specifická.

Smlouva rovněž zaniká, jestliže si uložitel vyzvedl všechny věci, jež jsou předmětem uložení, a neprojevil vůli, aby smlouva dále trvala. Způsob zániku smlouvy vyzvednutím věcí a neprojevením vůle může být v konkrétním případě problematický, vzhledem k ustanovení o možnosti uložit předmět zpět, jestliže smlouva mezitím nezanikla. Lze jen doporučit, aby byl určitý projev vůle učiněn.

Po zániku smlouvy je banka povinna vydat uložiteli předmět uložení a uložitel je povinen jej bez zbytečného odkladu převzít a vyrovnat dlužnou úplatu za dobu uložení. Banka má k zajištění svých práv z této smlouvy zástavní právo k předmětu uložení, dokud se u ní nachází.

Ustanovení obchodního zákoníku (§ 700 až § 707) byla novelizována zákonem č. 591/1992 Sb., o cenných papírech. Původně byla v obchodním zákoníku smlouva o uložení cenných papírů, která se dnes nachází v zákonu o cenných papírech. Teprve touto novelou byla v obchodním zákoníku stanovena smlouva o bankovním uložení věci.

Na dosah praktického využití této smlouvy jsou různé názory. Navíc je diskutováno, zda tento smluvní typ zahrnuje uložení různých předmětů v bezpečnostních schránkách bank.¹⁹⁾ De lege ferenda lze přitom zvážit úpravu textu zákona tak, aby bylo zřejmé, že uložení v těchto schránkách je podle této smlouvy.

Poznámky:19) Eliáš a kol.: Kurs obchodního práva, Obchodní závazky, Cenné papíry, C. H. Beck, Praha 1996, s. 350.